

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

U 39/2016 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivin 2009/101/EY muuttamisesta

Finanssialan Keskusliitto (FK) kannattaa liikkumavaraa sen suhteen, perustetaanko kansallisesti erillinen keskitetty pankki- ja maksutilirekisteri tai tiedonhakujärjestelmä.

1. Suomalainen finanssiala on vahvasti sitoutunut rahanpesun ja terrorismin rahoituksen sekä harmaan talouden torjuntaan ja pitää tärkeänä, että näihin rikollisuuden muotoihin puututaan asianmukaisin, tehokkain ja oikeasuhtaisin toimenpitein.
2. Ollakseen tehokasta, terrorismin rahoituksen torjunnan tulee nivoutua saumattomasti muihin terrorismin vastaisen toiminnan osa-alueisiin. Finanssilaitosten tulisi voida nykyistä laajemmin jakaa keskenään ja myös saada viranomaisilta informaatiota, jotta ne voivat kohdentaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisia resursseja ja toimenpiteitään mahdollisimman tehokkaasti.

Maksu- ja pankkitilitietoja koskeva rekisteri tai tiedonhakujärjestelmä

3. Suomessa poliisilla, verottajalla ja ulosotolla on jo nykysääntelyn puitteissa mahdollisuus saada huomattavasti direktiiviehdotuksessa esitettyä laajemmin tietoja. Tietojen hankinta perustuu lainsäädäntöön ja vakiintuneisiin sekä toimiviin menettelyihin.
4. Suomessa viranomaisten ja pankkien välistä tietojenvaihtoa on kehitetty usean vuoden ajan. Poliisihallitus on aloittanut po. pankkitiedustelujen sähköistämishankkeen valtiovarainministeriön tuottavuushanke-esityksen ja harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntastrategian mukaisesti. FK:n käsityksen mukaan tämän hankkeen lopputulos tuottaa komission ehdotusta toimivamman lopputuloksen.
5. Pankkitiedustelujen sähköistämishankkeessa on jo tehty viranomaisille ja pankeille standardoidut rajapinnat sähköiseen tiedonvaihtoon. Osa viranomaisista ja pankeista ovat jo ottaneet käyttöön hankkeen tarkoittaman tiedonvaihdon. Hanke mahdollistaa viranomaisille pääsyn tilinhaltijatietojen ohella myös tilien saldo- ja tapahtumatietoihin. Tällä hetkellä viranomaiset tekevät reilut puoli miljoonaa tilitietokyselyä pankeille vuosittain.
6. FK pitää välttämättömänä, että ennen uuden rekisterin tai tiedonhakujärjestelmän rakentamista on selvítettävä, miltä osin nykyisin käytössä oleva (ja myös pienempien toimijoiden kannalta toimiva) järjestely täyttää ehdotuksen takana olevat viranomaisten tietojensaannin tarpeet. Mahdollisiin kehitystarpeisiin tulee vastata nykyjärjestelmää parantamalla eikä uusilla ja pahimmassa tapauksessa päällekkäisiä mekanismeja rakentamalla. Tilitiedustelujen sähköistämisen rinnalle

ei tarvita päällekkäistä, mutta tietosisällöltään olennaisesti suppeampaa keskitettyä rekisteriä tai tiedonhakujärjestelmää

7. FK yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että jäsenvaltioille sallitaan komission ehdotuksen mukaan liikkumavaraa sen suhteen, perustetaanko kansallisesti erillinen keskitetty rekisteri tai tiedonhakujärjestelmä.

Muut vaatimukset

8. Direktiiviehdotuksessa esitetään, että pankit saisivat hyväksyä vain sellaiset kolmansissa maissa tehdyt prepaid-korttimaksut, joihin sovelletaan EU-lainsäädäntöä vastaavia rahanpesun ja terrorismin estämisen velvoitteita. Ehdotuksessa ei kuitenkaan kerrota, millä tavoin pankit voivat täyttää nämä velvoitteet.
9. Direktiiviehdotuksessa esitetään edelleen, että ns. passiivisten ei-finanssiryksiköiden (holdingyhtiöt, yms.) osalta tosiasiallisen edunsaajuuden perustavan omistuksen raja pudotettaisiin 25 %:sta 10 %:iin. Ehdotuksen mukaan velvollisuus passiivisten ei-finanssiryksiköiden tunnistamiseen vaikuttaisi lankeavan pankeille. Ottaen huomioon sen, ettei sen paremmin komissiolla kuin kansallisilla viranomaisillakaan ole mitään käsitystä siitä, kuinka paljon tällaisia yksiköitä on EU alueella tai mitä ne ovat, FK pitää velvoitetta kohtuuttomana. Erityisesti tilanteissa, joissa yhtiöllä on holdingyhtiötoiminnan ohella muutakin liiketoimintaa, rajanveto siihen, onko edunsaajiin sovellettava 10 vai 25 %:n omistusraja, on käytännössä mahdoton toteuttaa.

Vaikutusten arviointi ja kansallinen voimaantulo

10. FK kiinnittää huomiota ehdotettujen säädösten kustannusvaikutuksiin finanssialalle. Kustannusvaikutukset vaikuttavat alimitoitetuilta. Kustannusvaikutusten laskentaperusteet tulisi avata niin, että sidosryhmillä olisi mahdollisuus arvioida niiden kattavuutta. FK:n kantana on, että esitettyjen muutosten toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset tulisi arvioida asianmukaisesti säädösvalmistelun yhteydessä ja FK on tarvittaessa valmis osallistumaan vaikutusarvion tekemiseen.
11. Kansallinen voimaansaattaminen ei ole mahdollista komission ehdottamassa aikataulussa (lakien voimaan saattaminen 1.1.2017 mennessä). Komission muutosehdotukset tulisi sisällyttää sisäministeriössä valmisteltavana olevaan rahanpesulainsäädännön uudistamista koskevaan pakettiin ja asettaa lakien hyväksynnän takarajaksi 31.5.2017. Tämä mahdollistaisi asianmukaisen lainvalmistelun, vaikutusten arvioinnin ja sidosryhmien kuulemisen ennen hallituksen esitysten antamista eduskunnalle.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Lea Mäntyniemi